

Freds- og stabiliseringsindsatser i en ustabil verden

Årsrapport 2021

Den Interministerielle Samtænkingsstyregruppe

UDENRIGSMINISTERIET

Indhold

FRED OG STABILISERING I EN USTABIL VERDEN	3
RESUMÉ: FONDENS PROGRAMMER 2021	5
FORVENTNINGER TIL 2022	6
CIVILE UDSENDELSER I 2021	7
I FOKUS: DILEMMA I AFGHANISTAN	8
REGIONALE PROGRAMMER	9
AFGHANISTAN.....	9
SYRIEN OG IRAK	9
I FOKUS: DANSK STØTTE TIL KVINDECENTRE I SYRIEN	11
UKRAINE	12
GEORGIEN	12
I FOKUS: MAINSTREAMING AF KVINDER, FRED OG SIKKERHED	14
AFRIKAS HORN	14
SAHEL	16
I FOKUS: DANMARK FINANSIERER FØRSTE FN-STUDIE OM PIRATERI I VESTAFRIKA	19
GUINEABUGTEN	20
FONDENS ARBEJDE MED NI AF FN'S VERDENSMÅL	22
FN'S FREDSOPBYGNINGS-FOND	23
FN-PULJEN.....	23
DANSK FOKUS PÅ FN-VETERANER	24
I FOKUS: STØTTE TIL DE IRAKISKE MILITÆRE UDANNELSESINSTITUTIONER	25

Forsidebillede: *Instruktører fra Hjemmeværnet gennemfører instruktørkursus ved National Army Academy, Ukraine.*
Foto: *Hjemmeværnskommandoen.*

FRED OG STABILISERING I EN USTABIL VERDEN

Freds- og Stabiliseringsfonden (fonden) bidrager til international fred og sikkerhed gennem samtænkte indsatser i skrøbelige og konfliktramte lande og områder.

2021 var et skelsættende år for fonden, der i høj grad illustrerede, hvor vanskeligt det er at arbejde i skrøbelige og konfliktramte regioner.

Fonden fokuserer på styrke fundamentet for bæredygtig fred og stabilisering i skrøbelige kontekster. Dette gøres hovedsagligt gennem kapacitetsopbygningsprojekter i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling. Fonden udmønter mere end 500 mio. kr. årligt både gennem flerårige regionale programmer samt enkeltindsatser som reaktion på pludseligt opståede behov for stabilisering og fredsopbygning.

Årsrapporten for 2021 fokuserer på de flerårige programmer i Sahel-regionen, Afrikas Horn, Guineabugten, Irak og Syrien og Ukraine samt bidrag til FN. Indsatsen i Ukraine i 2021 støttede lokal sikkerhed og sammenhængskraft i Østukraine samt reformen af det ukrainske forsvar. Her støttede Danmark med blandt andet rådgivere, mobile træningshold og tolkebidrag, herunder til den britiske træningsmission Operation Orbital. Flere af indsatserne i Ukraine blev indstillet eller omlagt efter den russiske invasion af Ukraine den 24. februar 2022.

Fonden støtter også en lang række indsatser verden over gennem mindre bevillinger. Det drejer sig eksempelvis om kapacitetsopbygning af myndighederne på Seychellerne inden for kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare våben (CBRN) og udvikling af træningsmateriale. Det omfatter ligeledes dansk instruktørstøtte fra Forsvaret til FN's arbejde med håndtering af improviserede sprængladninger i Sri Lanka. Listen er lang og typen af indsatser forskelligartet, men de har alle det tilfælles, at de forsøger at modvirke og forebygge udbrud af konflikt. Herunder de deraf afledte og ofte fatale konsekvenser for det pågældende lokalsamfund, land eller region.

I august 2021 overtog Taliban magten i Afghanistan. Dansk udviklingsbistand, der støttede afghanske regeringskontrollerede strukturer, blev sat i bero. Situationen efter Talibans magtovertagelse var en helt anden end den, som Freds- og Stabiliseringsprogrammet tog udgangspunkt i, med sit fokus på opbygning af bl.a. den afghanske politistyrke. Efter Talibans magtovertagelse valgte fonden at sætte programmet i bero og kun videreføre et mindre projekt, der fokuserer på lokal fredsopbygning. Ligeledes blev programmet i Etiopien fra årets udgang sat på pause pga. konflikten i Tigray.

Fonden fokuserer på bæredygtig fredsopbygning og stabilisering og har derfor et langsigtet perspektiv. Dette betyder, at fonden i 2021 valgte at fortsætte sit engagement i flere af de lande, hvor den har været engageret med samtænkte Freds- og Stabiliseringsprogrammer. Fonden godkendte således nye flerårige programfaser i Ukraine, Syrien og Irak og Guineabugten. Alle programmer er formuleret i tæt samarbejde mellem Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet.

Endelig påbegyndte et eksternt konsortium af Nordic Consulting Group og Ecorys i juli 2021 en større evaluering af fonden. Evalueringen omfatter perioden 2014-2020 og dækker hele porteføljen af programmer og engagementer med fokus på tre casestudier: Afrikas Horn, Syrien og Irak og Sahel. Evalueringen slår fast, at fonden har været et relevant instrument for Danmarks engagement i skrøbelige og konfliktramte sammenhænge på både politisk niveau og i de konkrete indsatser.

Den eksterne evaluering peger bl.a. på, at den samtænkte tilgang skaber reel merværdi ift. andre instrumenter. Evalueringen vurderer samtidig, at selvom samarbejdet mellem Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet er konsekvent på ledelsesniveau, er mulighederne for samtænkning og synergi ikke udnyttet fuldt ud. Konklusionerne fra evalueringen vil sætte retningen for udarbejdelsen af den nye strategiske ramme og operationelle guidelines for fonden, som forventes offentliggjort primo 2023. Bl.a. vil der på baggrund af evalueringen være stort fokus på at formulere målbare og mere realistiske målsætninger i de nye programmer, herunder næste fase af programmet for Afrikas Horn, der forberedes i 2022.

Denne årsrapport opridser de væsentligste resultater og indsatser, som blev støttet under fonden i 2021.

God læselyst!

Den Interministerielle Samtækningsstyregruppe

RESUMÉ: FONDENS PROGRAMMER 2021

Fonden er en interministeriel fond, der blev oprettet i 2010 med det formål at sikre samtænkning af danske freds- og stabiliseringsindsatser. Fondens indsatser finansieres med både udviklingsmidler (ODA) og ikke-udviklingsmidler (non-ODA) fra Udenrigsministeriet og ikke-udviklingsmidler fra Forsvarsministeriet.

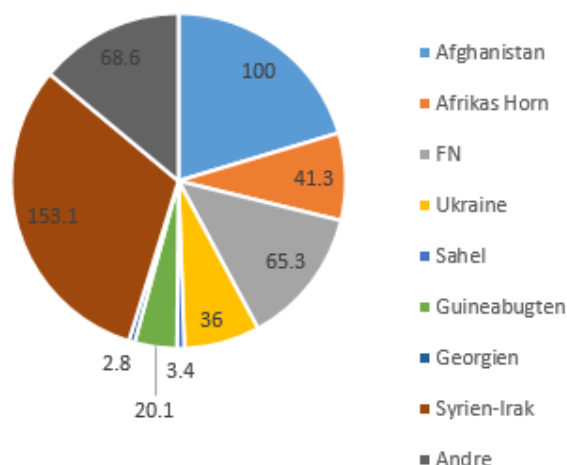
I implementeringen af de indsatser, som fonden finansierer, kan der trækkes på faglig ekspertise på tværs af centraladministrationen og relevante myndigheder som eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiet. Det gør fonden til et bredt anvendeligt instrument, og indsatserne kan sammensættes til en specifik opgave i en konkret kontekst.

Fondens midler i 2021		
Finansieringskilde ¹	Ramme	Forbrugt
UM (ODA)	382,6	379,2
UM (non-ODA)	11,3	11,3
FMN (non-ODA)	102,5	100,2
I alt	496,5	490,7

I 2021 var fondens budget i alt 514 mio. kr., hvilket var samme niveau som i 2020. Af de samlede antal midler var ca. 80 pct. udviklingsmidler fra Udenrigsministeriet.

Fondens midler implementeres hovedsagligt gennem flerårige freds- og stabiliseringsprogrammer. Dette gjorde sig også gældende for 2021, hvor programmerne i Syrien-Irak og Afghanistan budgetmæssigt udgjorde de største poster – se figur 1, der viser fordelingen af fondens midler.

Det følgende afsnit vil opridsede de væsentligste udviklinger under de forskellige freds- og stabiliseringsprogrammer:

Figur 1: Fordeling af fondens midler i 2021 angivet i mio. kr. I alt ca. 490 mio. kr.

Afghanistan: En drastisk ny situation

Situationen i Afghanistan ændrede sig fundamentalt, da Taliban rykkede ind i Kabul den 15. august 2021 og efterfølgende indsatte en ny de-facto regering. Alle danske stabiliseringsindsatser, der støttede afghanske regeringskontrollerede strukturer, blev i den forbindelse sat på pause.

Syrien og Irak: Fortsat vanskelig sikkerhedsmæssig og politisk kontekst

I Syrien og Irak har det regionale program fokus på FN's arbejde med at facilitere forhandlinger om afslutning på konflikten i Syrien, styrkelse af det syriske civilsamfund, samt forbedring af sikkerheden og kapacitetsopbygning af den irakiske regering og civilsamfund. Fem nye engagementer blev indledt i 2021, og formuleringen af en ny fase af programmet for perioden 2022-2025 blev færdiggjort og godkendt.

Ukraine: Styrkelse af det ukrainske forsvar og lokal sikkerhed i Øst

Ukraine-programmet bidrog dels til at udvikle og styrke det ukrainske forsvar, og dels til at støtte lokal sikkerhed og sammenhængskraft i Østukraine gennem FN's Recovery and Peacebuilding Programme.

I 2021 bidrog Danmark med udsendte rådgivere og træningshold for at fremme reformen af det ukrainske forsvars uddannelsessystem. Dette blev gjort med ambitionen om at uddanne det ukrainske forsvar i NATO's standarder og øge kendskabet til disse. Danmark støttede også videreuddannelse af ukrainske officerer ved det baltiske forsvarsakademi BALTDEFCOL.

NATO: Fælles fodslag med Georgien

I 2021 har Danmark fortsat støtten til NATO's indsatser i Georgien med to udsendte rådgivere. Den ene rådgiver er udsendt af Beredskabsstyrelsen og støtter georgisk krisehåndtering, mens den anden rådgiver er udsendt af Hjemmeværnet for at bidrage til opbygningen af et trænings- og evalueringscenter i samarbejde med NATO.

Afrikas Horn: Indsats mod ekstremisme

Situationen på Afrikas Horn er fortsat præget af ustabilitet, herunder nationale politiske kriser i Etiopien og Somalia. Implementeringen af programmet i Etiopien blev fra januar 2022 sat på pause pga. konflikten i Tigray. Programmet for Afrikas Horn har et regionalt fokus på støtte til genopbygning, forebyggelse og bekæmpelse af voldelig ekstremisme og grænseoverskridende og organiseret kriminalitet til lands og til vands samt kapacitetsopbygning af nationale og regionale konflikthåndteringskapaciteter.

Sahel-regionen: Konfliktforebyggelse og konflikthåndtering

Det regionale program i Sahel fokuserede på konfliktforebyggelse, forsoning, demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren, respekt for menneskerettigheder og bekæmpelse af ekstremisme og organiseret kriminalitet. Konteksten er svær at operere i, og den nuværende programfase er blevet forlænget pga. forsinkelser i implementeringen.

Guineabugten: Kompetenceopbygning til søs

Dansk søfart har betragtelige kommercielle interesser i Guineabugten, hvor samtlige kidnapninger til søs globalt fandt sted i 2021. Freds- og stabiliseringsprogrammet fokuserer på

at styrke maritim sikkerhed og koordination i regionen.

Programmet har særligt fokus på maritim lovgivning, regional koordination samt kompetenceopbygning af maritime specialstyrker og etablering af to træningsfaciliteter for maritime myndigheder i Ghana og Nigeria.

Programmet bidrog bl.a. til Nigerias første domfældelse for pirateri i 2021 og har finansieret en FN-rapport om pirateri. Derudover har programmet bistået Ghana med vedtagelse af procedurer for maritim koordination mellem maritime myndigheder og flåden.

FN: Styrkelse af FN's fredsindsatser

Danmark støttede i 2021 FN's Fredsopbygningsfond (UN PBF), der har særligt fokus på konfliktforebyggelse, stabilisering og fredsopbygning i lande og regioner, som har været, er, eller er i risikogruppen for at blive ramt af voldelige konflikter. I 2021 havde UN PBF bl.a. fokus på at styrke regionale fredsopbygningsindsatser i særligt Sahel-regionen, samt styrke kvinder og unges deltagelse i fredsprocesser og fredsopbygning.

FORVENTNINGER TIL 2022

Fonden har eksisteret siden forsvarsforliget i 2010, og det er derfor tid til at gøre status over fondens strategi, struktur og indsatsområder for at sikre, at fonden fastholder sin nytteværdi som et centralt udenrigs- og sikkerhedspolitisk instrument. Dette skal ses særligt i lyset af, at skrøbelige stater har fået gradvist mere fokus i dansk udviklingspolitik, hvilket fonden skal finde sin rolle i.

I 2022 vil anbefalingerne fra evalueringen af fonden lægge grund til nye og gentænkte strategiske prioriteter for fonden. Evalueringen af fonden løb indtil marts 2022, hvorefter arbejdet med gentænkningen af fonden begyndte. Arbejdet forventes færdiggjort primo 2023.

CIVILE UDSENDELSER I 2021

I 2021 bidrog Danmark igen med civile eksperter til internationale krisestyringsindsatser og valgobservationsmissioner finansieret gennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet (FSB).

Billede 1: RACC-Træning, eksamensbevisceremoni. Foto: EUCAP Sabel Mali/RACC.

62 rådgivere til krisestyringsmissioner

FSB havde i 2021 enten udsendt eller forlænget 62 rådgivere til krisestyringsmissioner i bl.a. Ukraine, Irak, Somalia, Mali, Niger og Libyen.

I Ukraine støtter FSB generelt indsatser, der styrker landets civile sikkerhedssektorreform gennem EU's civile rådgivningsmission (EUAM). Derudover udsendte FSB eksperter til OSCE's monitoreringsmission (SMM), der havde til formål at observere og rapportere om situationen i Ukraine samt bidrage til at reducere spændinger og fremme fredelig sameksistens.

I Irak bidrager FSB fortsat til EU's civile rådgivningsmission (EUAM), der støtter implementeringen af Iraks nationale sikkerhedsstrategi og reform af sikkerhedssektoren. Derudover støtter FSB NATO's indsats ift. styrkelse af kvinder, fred og sikkerhedsdagsordenen gennem udsendelse af en WPS-koordinator til NATO missionen i Irak (NMI).

I Libyen bidrager FSB stadig til EU's civile mission (EUBAM), der gennem kapacitetsopbygnings-aktiviteter støtter de libyske myndigheders bestræbelser på at styrke

landets integrerede grænseadministration i tråd med internationale standarder.

Danmark udsender eksperter til strategisk prioriterede stillinger. I oktober 2021 var Danmark det land i Europa, der bidrog med flest sekunderede eksperter per indbygger til EU's civile Common Security and Defense Policy-missioner.

48 valgobservatører

I 2021 havde FSB fortsat udsendt danske valgobservatører som kort- eller langtidsobservatører gennem EU, OSCE og andre internationale organisationer. I 2021 blev der, ligesom i 2020, udsendt væsentligt færre danske valgobservatører end normalt gennem FSB pga. COVID-19. I alt blev 48 valgobservatører udsendt til valg i bl.a. Irak, Gambia, Georgien og Nordmakedonien. Til sammenligning udsendte FSB 186 valgobservatører i 2019.

Som udsendt observatør har man til opgave at monitorere overholdelsen af internationale standarder for valg. Dette omfatter blandt andet monitorering af valgkampagner, besøg på og observation af valgsteder og tilsyn med optællingsprocesser.

29 udsendte fra Rigspolitiet

Rigspolitiet havde i løbet af 2021 udsendt 29 politirådgivere til forskellige internationale missioner. Støtten havde især fokus på EU's krisestyrings- og kapacitetsopbygningsmissioner i Ukraine, Somalia, Kosovo og Georgien samt reformarbejdet med sikkerhedssektoren i Irak. Derudover ydede danske politirådgivere udsendt til Afrikas Horn rådgivning til internationale organisationer og lokale indsatser i regi af UNODC og East African Standby Forces (EASF), herunder særligt til bekæmpelsen af organiseret kriminalitet samt på det maritime område.

Endvidere afviklede 35 politiinstruktører i alt 783 dages træning i informationsdeling, strategisk ledelse og evaluering samt indsatser mod seksuel og kønsbaseret vold (SGBV).

Træningerne foregik ved UNDP i Irak, UNODC i Somalia, EASF i Kenya og Burundi, CMC i Finland og til ”International Police Officers Course” i Norge.

I FOKUS: DILEMMA I AFGHANISTAN

Danmark havde på tidspunktet for Talibans indtagelse af Kabul i august 2021 haft et mere end 20-årigt aktivt engagement i Afghanistan. Ud over et aktivt diplomatisk og politisk samarbejde med landet, inkluderede engagementet udviklingspolitiske-, nærområde-, humanitære samt freds- og stabiliseringsindsatser.

Siden begivenhederne i august 2021 fortsatte den humanitære støtte og beløb sig i 2021 til mere end 500 mio. kr. Fortsat støtte fra det internationale samfund er essentielt til afhjælpning af Afghanistans yderst alvorlige humanitære krise med mere end 5,5 mio. internt fordrevne og 2,2 mio. registrerede afghanske flygtninge. Situationen i landet er stadig yderst anspændt og medfører øget risiko for regional ustabilitet, terrortrusler samt nye flygtninge- og migrationsstrømme.

Store dele af Danmarks langsigtede udviklingsbistand blev sat i bero efter Talibans magtovertagelse. Den nuværende situation nødvendiggør dog mere omfattende initiativer, og der er en bred erkendelse af, at humanitær assistance alene ikke er tilstrækkeligt. Det er en svær og dilemmafyldt situation, hvorfor det er vigtigt, at dansk støtte gives under skærpede vilkår og uden at støtte regeringsmyndigheder. Det er i den aktuelle situation uklart, hvilke muligheder og behov for freds- og stabiliseringsindsatser der er i den nuværende afghanske landesituation.

Alle overvejelser om fremtidige danske engagementer i Afghanistan sker i tæt dialog med ligesindede lande og under hensyntagen til EU's pejlemærker med stor vægt på kvinder og pigers rettigheder.

En bred kreds af Folketingets partier indgik den 3. december 2021 en politisk aftale om at igangsætte en uvildig udredning af Danmarks 20-årige indsats i Afghanistan, som ventes klar i 2024.

Billede 2: Danmark støttede gennem freds- og stabiliseringsprogrammet for Afghanistan uddannelse og træning i krigens love og grundlæggende menneskerettigheder, herunder for kvindelige officerskadetter.

REGIONALE PROGRAMMER

AFGHANISTAN

Konteksten i Afghanistan ændrede sig på adskillige fronter i 2021. De danske styrker i Afghanistan blev trukket hjem ved udgangen af juni 2021, hvilket markerede afslutningen på 20 års militær tilstedeværelse. Konteksten ændrede sig dramatisk efter Taliban rykkede ind i Kabul den 15. august 2021 og efterfølgende indsatte en ny de-facto regering. Efter Talibans magtovertagelse blev dansk udviklingsbistand, der støttede afghanske regeringskontrollerede strukturer, sat i bero. Dette omfattede engagementerne med det afghanske politi, forsvar og sikkerhedsstyrker under freds- og stabiliseringsprogrammet.

AFGHANISTAN

Periode: 2018-2021

Samlet budget: 408,25 mio. kr.

Overordnede indsatser: 5 (4 i 2021)

Verdensmål: 5, 16 & 17

De indsatser, der indtil august 2021 modtog dansk finansiering, omfattede:

- Støtte til det afghanske politi gennem Law and Order Trust Fund for Afghanistan (LOTFA) via et partnerskab med UNDP.
- Støtte til den afghanske hær gennem NATO's fond for den afghanske nationale hær.
- Støtte til at opbygge de afghanske sikkerhedsstyrkers respekt for menneskerettigheder og humanitær folkeret.
- Støtte til fredsindsatser på lokalt og nationalt plan via partnerskab med FN.

Inden Talibans magtovertagelse tog implementeringen af indsatserne fart oven på en række forsinkelser, primært forårsaget af

COVID-19-pandemien. Det gjaldt f.eks. udfordringer ift. at afholde træning for de afghanske sikkerhedsstyrker og forsinkelser i en række infrastrukturprojekter under NATO's fond for den afghanske hær. Støtte til betaling af lønninger af det afghanske politi fortsatte indtil Talibans magtovertagelse.

De ubrugte midler, herunder ifm. støtte til det afghanske politi (LOTFA) og NATO's fond for den afghanske hær, er returneret til Danmark og øvrige respektive donorer.

SYRIEN OG IRAK

I 2021 blev indsatser under fondens freds- og stabiliseringsprogram for Syrien og Irak implementeret med det overordnede formål at reducere den regionale ustabilitet, forebygge radikaliserings, bekæmpe terrorisme, imødegå irregulær migration og nedbringe antallet af langvarigt fordrevne. Indsatserne under programmet blev implementeret af forskellige partnere inden for tre tematiske indsatsområder: fredsopbygning og retfærdighed, modstandsdygtighed og genopretning samt sikkerhed og god regeringsførelse.

Stabiliseringsindsatserne i Syrien og i Irak var generelt præget af en vanskelig sikkerhedsmæssig og politisk kontekst. I Syrien fortsatte det militære og politiske dødvande uden fremdrift i den FN-facilerede fredsproces. I Irak var situationen især præget af det tidlige parlamentsvalg, som blev udløst af folkelige demonstrationer i 2019 og afholdt den 10. oktober 2021. Valget forløb uden nævneværdige sikkerhedsmæssige hændelser, men resultatet blev efterfølgende udfordret med anklager om valgsvindel. Det har den irakiske højesteret imidlertid afvist. Danmark bidrog med støtte til EU's såvel som FN's valgobservationsmission i Irak.

I 2021 bidrog Danmark med en stabiliseringsstøttepakke på 51,5 mio. kr. under programmet til det nordøstlige Syrien for at afhjælpe de store behov i området. Den nye støtte var bl.a. rettet mod aktiviteter, som skulle forbedre basale

serviceydelser, sundhed, og rehabilitering af basal infrastruktur i det nordøstlige Syrien samt forholdene i lejrene al-Hol og Washokani.

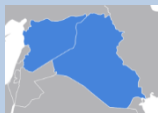
SYRIEN & IRAK

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 509,85 mio. kr.

Overordnede indsatser: 9 i Irak og 10 i Syrien

Verdensmål: 2, 3, 5, 6, 16.

Insatserne omfattede bl.a.:

- Gennem Syria Recovery Trust Fund (SRTF) støttede Danmark projekter med særligt fokus på at styrke sundheds- og landbrugssektorerne. Fonden havde gennem udlevering af medicinsk udstyr og træning samt støtte til isolationscentre og specialiserede behandlingscentre for COVID-19-patienter bistået med at genopbygge det syriske sundhedssystem. Blandt andet fik sundhedspersonale tildelt beskyttelsesudstyr og adgang til medicin. Dette tillod dem at fortsætte deres arbejde trods forhold, der allerede før pandemien var vanskelige. Den danske bistand var øremærket til ”Filling the Void”, der omfattede stabiliseringsindsatser i det nordøstlige Syrien.
- Danmark støttede også den syriske hjælpeorganisation White Helmets, der består af frivillige redningsarbejdere i Syrien. Organisationen leverer essentielle ydelser til befolkningen i ikke-regimekontrollerede områder i det nordvestlige Syrien. Disse ydelser omfatter bl.a. eftersøgnings- og redningsarbejde, brandslukning og medicinske ydelser. Dansk støtte i 2021 gik også til etablering og drift af kvindecentre. Centrene er drevet af kvinder og sikrer, at piger og kvinder kan blive behandlet af kvindelige læger.

- Gennem UNMAS, FN’s organisation for minerydning, har Danmark finansieret støtte til minerydningsorganisationer i Irak. Arbejdet består bl.a. i rydning af miner, vejsidebomber og andre eksplosiver i områder i det nordlige og vestlige Irak, som tidligere var besat af ISIL.
- Danmark støttede i 2021 UNITAD, FN’s organisation for efterforskning af forbrydelser begået af ISIL. Støtten gik bl.a. til en specialenhed, der efterforsker slavehandel og andre forbrydelser begået mod kvinder og børn. I samarbejde med bl.a. Microsoft Philanthropies udvikler og anvender enheden ny teknologi såsom ansigtsgenkendelsessoftware og kunstig intelligens til at analysere og finde mønstre i store mængder videoer, telefonsamtaler og dokumenter efterladt af ISIL. Bevismateriale stilles bl.a. til rådighed for lande, som ønsker at retsforfølge ledere af ISIL.

Formuleringen af tredje fase af det regionale Freds- og Stabiliseringsprogram for Syrien og Irak blev færdiggjort ultimo 2021. Programmet har som overordnet målsætning at fremme inklusiv fred og stabilitet, samt modvirke voldelig ekstremisme og langvarig fordrivelse af civilbefolkningen. Hovedparten af engagementerne under programmet for 2019-2021 videreføres og tilpasses de opståede behov og prioriteringer, f.eks. styrkelse af kvinders inddragelse og forebyggelse af voldelig ekstremisme og antiradikalisering. Den høje grad af videreførelse er bl.a. begrundet i de fortsatte betydelige behov i begge lande, den vanskelige kontekst, samt kendskabet til og erfaringer med relevante samarbejdspartnere i de to lande.

I FOKUS: DANSK STØTTE TIL KVINDECENTRE I SYRIEN

I 2021 var fonden med til at støtte en lang række kvindecentre i det nordvestlige Syrien og sikre en hjælpende hånd til de mange kvinder i lokalsamfundet, der er berørte af den årti-lange konflikt i landet. De 33 centre ledes til daglig af Syrian Civil Defence (White Helmets).

Billede 3: Førstehjælpskursus i Karfa kvindecener i Aleppo. Foto: SCD.

Centrene drives af frivillige. Udover at fungere som sundhedsklinik tilbyder de frivillige også hjemmepleje og besøger lejre med internt fordrevne for at udbrede viden om basal sundhedspleje. De tilbyder medicinsk behandling og screening af sygdomme, graviditets- og fødselshjælp, og førstehjælp til almindelige skader.

Kvindecentren blev støttet gennem projektet Support to Syria Civil Defence. De første tre måneder af projektet leverede de frivillige på centrene over 53.000 sundhedskonsultationer og gennemførte oplysende aktiviteter for næsten 22.000 deltagere.

Gennem aktiviteterne blev lokale kvinder oplært i grundlæggende førstehjælpstræning, sikkerhedsøvelser ved luftangreb, brandsikkerhedsstræning og bombesikringer, håndtering af COVID-19 og sikkerhed ved nødsituationer.

Dalal, en tidligere sygeplejerske med tre børn, fortalte, at hun tilbage i 2014 blev medlem af White Helmets pga. behovet for, at der var en kvinde til stede til at tage sig af de kvindelige ofre efter bombeangrebene. I dag er hun leder af et kvindecener, som dagligt tager imod ofre for krigen, samt yder behandling til personer, der er testet positive for COVID-19.

Sammen med de andre medarbejdere begynder hun dagen med at forberede udstyr og ambulancer, så centreret er klar til at modtage patienter. Som frivillig centerleder er hun særlig stolt af de andre frivillige kvinder, herunder hvordan de tager på hjemmebesøg hos borgere ramt af COVID-19.

Billede 4: Dalal og Nada. Foto: SCD.

Nada Rashed, som er en af de to kvinder, der sidder i bestyrelsen for White Helmets, fortalte ligeledes, hvordan White Helmets har givet kvinderne en chance for at vise, at de på lige fod med deres mandlige kollegaer kan arbejde og bidrage til organisationen. Ifølge Nada er White Helmets åbne over for at inkludere kvinder både i centrene samt i administrationen og bestyrelsen.

Ambitionen om at inkludere flere kvinder reflekteres også i valget af bestyrelsesmedlemmer, hvor der fra 2022 vil blive valgt tre kvindelige bestyrelsesmedlemmer i stedet for to. Det har ifølge hende haft en positiv påvirkning på kvinderne: ”I andre organisationer, institutioner og NGO'er er kvinderne blevet mere motiverede til at bevise deres værd. Gennem vores arbejde har den grundlæggende mentalitet om kvinder i samfundet ændret sig - selv hos børn, hvor kvinder er blevet mere accepteret, når det gælder arbejde”, fortæller Nada.

UKRAINE

Det danske program understøttede i 2021 reformeringen af det ukrainske forsvar. Som supplement til midtvejsevalueringen af Forsvarets programkomponent i 2020 blev der i 2021 gennemført en midtvejsevaluering af Udenrigsministeriets støtte til UNDP's Recovery and Peacebuilding Program. Begge evalueringer konkluderede, at aktiviteterne under programmet bidrog positivt til den overordnede freds- og stabiliseringsindsats. Programmet videreføres og opprioriteres i det nye Freds- og Stabiliseringsprogram for 2022-2025 med samlet 164 mio. kroner.

UKRAINE

Periode: 2018-2021
Samlet budget: 131,9 mio. kr.
Overordnede indsatser: 2
Verdensmål: 16

I 2021 omfattede indsatserne bl.a:

- Støtte til UNDP's Recovery and Peace Building Programme sammen med bl.a. EU med fokus på lokalt at styrke sikkerhed, sammenhængskraft, decentralisering og ligestilling. Det gøres ved at skabe dialog og samarbejde mellem borgerne, civilsamfund og myndigheder i de to regioner Lugansk og Donetsk, som var berørte af konflikten mellem Ukraine og Rusland.
- Bevillinger til i alt 38 NGO'er i Østukraine, der arbejder for sikkerhed, social sammenhængskraft, adgang til rettergang og kapacitetsopbygning af lokale medier. Initiativerne kom i alt 44.000 personer til gode blandt lokalbefolkningen.
- Støtte til uddannelse af ukrainske soldater og instruktører, herunder gennem udsendelse af rådgivere til militære uddannelsesinstitutioner, udsendelse af træningshold til uddannelse af militære enheder i

rammen af den britiske træningsmission Operation Orbital samt udsendelse af sprofficerer til den canadiske træningsmission Operation Unifier.

- Støtte til den igangværende reform af det ukrainske forsvar for at imødekomme Ukraines ønske om implementering af NATO's procedurer og standarder, herunder gennem støtte til uddannelsesreformering på taktisk, operativt og strategisk niveau.

GEORGIEN

Danmark havde i 2021 to rådgivere udsendt til Georgien. Beredskabsstyrelsens rådgiver ledede kapacitetsopbygning ift. civil krisestyring. Hjemmeværnets udsendte afsluttede primo 2021 støtte til Joint Training and Evaluation Centre (JTEC).

På tre seminarer udveksledes erfaringer ift. optimering af samarbejdet i krisestyringsorganisationen. Desuden blev udvidelsen af det georgiske nationale risikobillede, indholdet af kommende retningslinjer for landets krisestyringssystem og udarbejdelse af beredskabsplaner drøftet.

Derudover blev et instruktørkursus gennemført i samarbejde med Hjemmeværnskommandoen. Dette gjorde Nationalgarden i stand til selv at uddanne egne reservister til at støtte Emergency Management Service i forbindelse med naturbrande og oversvømmelser.

Flere planlagte aktiviteter måtte udskydes grundet georgiske arbejdsparterers deltagelse i COVID-19-responsen samt udstrakte COVID-19-restriktioner. Den georgiske COVID-19-respons blev støttet med rådgivning og erfaringer fra den danske respons samt med en donation af værnemidler.

Hjemmeværnskommandoen afsluttede i 2021 indsatsen i Georgien i rammen af JTEC. Indsatsen bestod af en dansk oberstløjtnant (+) som stabschef i JTEC. Stabschefen bidrog i den

afsluttende del af JTEC til udarbejdelse og indsendelse af investeringsanmodning til NATO Trust Fund på 1,8 mio. EUR ift., at Georgien kan deltage i klassificerede NATO-øvelser. Derudover undergik JTEC en transition til NATO's kommando og træningsstruktur, så JTEC nu hører under NATO's Joint Force Training Centre (JFTC) i Polen.

Beredskabsstyrelsen og Hjemmeværnskommandoen vil fortsat være engagerede med NATO i Georgien med "Civilian Crisis Management".

GEORGIEN

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 8,081 mio. kr.

Overordnede indsatser: 2

Verdensmål: 16

Billede 5: Monitoreringspatrulje ved EUMM Georgien, Gori Field Office. Foto: FSB'er Maria Gullestrup, EUMM Georgien.

I FOKUS: MAINSTREAMING AF KVINDER, FRED OG SIKKERHED

I 2021 havde Freds- og Stabiliseringsfonden fokus på at fremme implementeringen af **FN's Sikkerhedsrådsresolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed** i fondens nye programmer og engagementer. Resolution 1325 anerkendte som den første tematiske sikkerhedsrådsresolution, at konsekvenserne af konflikt er forskellige for kvinder, mænd, piger og drenge, samt at kvinder har ret til en fuld, lige og meningsfuld deltagelse i arbejdet med forebyggelse af konflikt, konfliktløsning og fredsofbygning på lige fod med mænd. Siden år 2000 har Sikkerhedsrådet vedtaget yderligere ni resolutioner, der samlet udgør dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.

Danmarks Nationale Handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed blev vedtaget i 2020. Frem mod 2024 bidrager den til at løfte det politiske ambitionsniveau for dagsordenen. Planen sætter fokus på 1) hvordan Danmark som sikkerhedspolitisk aktør kan fremme dagsordenen og skabe konkrete resultater, 2) hvordan kvinders meningsfulde deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed kan styrkes, og endeligt 3) hvordan seksuel og kønsbaseret vold i konflikter kan forebygges og skabe støtte og retfærdighed for ofrene.

På baggrund af Danmarks Nationale Handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed vedtog fonden i starten af 2021 en implementeringsplan for systematisk at tænke dagsordenen ind i tilrettelæggelsen af nye programmer og projekter.

Implementeringsplanen indeholder en række initiativer, som vil fortsætte efter 2021. Eksempelvis er en vejledningsnote udarbejdet til brug for programformuleringsfasen ift. at inkludere dagsordenen på en meningsfuld måde i programmer og projekter. Tilsvarende bliver igangværende programmer vurderet ift., hvorvidt dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed er inkluderet i aktiviteterne på en meningsfuld måde. De nye programmer, som blev godkendt i 2021, indeholder alle dedikerede elementer til dagsordenen. Den tværministerielle underarbejdsgruppe for 1325 følger implementeringen og indsamlede i 2021 et overblik over eksisterende engagementer, der arbejdede for dagsordenen.

Gennem FN ydede fonden også særlig støtte til dedikerede projekter inden for kvinder, fred og sikkerhed. Et af projekterne er hos Kontoret for FN's Generalsekretærs Særlige Repræsentant for Seksuel Vold i Konflikt. Den Særlige Repræsentant arbejder for bekæmpelse af seksuel vold i konflikt og styrker den internationale indsats for retfærdig behandling af overlevende og retsforfølgelse af gerningspersoner. Et andet projekt er støtte til Elsie Initiativet, hvis formål er at forbedre kvinders deltagelse, muligheder og vilkår i FN's fredsbevarende missioner. I tråd hermed støttede fonden tilsvarende FN's karriereprogram Senior Women Talent Pipeline, der har til hensigt at fremme kvinders deltagelse i FN's missioner og bakke op om FN's paritetsmål for udsendt personel.

AFRIKAS HORN

Situationen på Afrikas Horn var i 2021 fortsat præget af ustabilitet, herunder nationale politiske kriser i Etiopien og Somalia. I Somalia var parlaments- og præsidentvalget endnu ikke gennemført. Krisen rundede ét år den 8. februar 2022, hvilket i høj grad fjernede fokus fra

statsopbygningsprocessen, den humanitære situation og kampen mod Al Shabaab.

I Etiopien eskalerede konflikten mellem den føderale regering og den regionale regering i den nordlige Tigray-region kort tid efter Abiy Ahmeds genindsættelse som premierminister i oktober 2021. Kampene bredte sig hastigt til Tigrays naboregioner og Etiopiens hovedstad

Addis Ababa, hvilket i november fik regeringen til at erklære national undtagelsestilstand. Konflikten har medført store humanitære behov og risikerer at udfordre stabiliteten på hele Afrikas Horn.

AFRIKAS HORN

Periode: 2018-2022

Samlet budget: 247 mio. kr.

Lande: Somalia, Etiopien, Kenya

Overordnede indsatser: 9

Verdensmål: 5, 16 & 17

Indsatserne omfatter:

- Gennem samarbejdet i Somalia Stability Fund (SSF) investerede Danmark i 2021 i de succesfulde første direkte lokalvalg i Puntland, i mægling på lokalt og nationalt niveau, oprettelse af lokalråd, levering af serviceydelser og etablering af kritisk infrastruktur i territorier befriet fra Al Shabaab. Dette arbejde suppleredes af støtte til den Afrikanske Unions fredsbevarende mission i Somalias (AMISOM) stabiliseringsindsatser i befriede områder.
- Støtte til den somaliske regerings arbejde med at demobilisere og rehabilitere Al Shabaab-afhoppere i samarbejde med Storbritannien. Antallet af afhoppere på centeret steg igen i 2021 efter en intensiveret kommunikationsindsats og et tilsyneladende større pres på Al Shabaab. I 2021 startede arbejdet med at overdrage meget af ansvaret for centeret til de somaliske myndigheder.
- I 2021 fortsatte samarbejdet mellem PET og Kenyas nationale center for terrorbekæmpelse ift. præventive indsatser og af-radikalisering. Især kapacitetsopbygningen havde opnået gode resultater.
- Støtte til UNODC og den danske sekunderede politirådgiver muliggjorde i

2021 et større informationsgrundlag om Al Shabaabs indtægtskilder, som blev brugt direkte i opdateringen af sanktionsregimet for Somalia i FN's Sikkerhedsråd. Arbejdet førte også til mere viden og kapacitet i bl.a. Somalia og Kenya ift. at styrke den maritime sikkerhed.

- Støtte til kapacitetsopbygning af Etiopiens justitsministerium og bagmandspoliti ift. bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Omkring 400 offentlige anklagere, efterforskere og embedsmænd modtog træning, og der blev ydet ekspertstøtte til revision af landets love. Der blev i 2021 foretaget over 70 indberetninger til myndighederne om hvidvask og terrorfinansiering, som blev undersøgt og retsforfulgt. Implementering af programmet ville fra januar 2022 blive sat på pause grundet konflikten i Etiopien.
- Støtte til den østafrikanske organisation Intergovernmental Authority on Development's (IGAD) center for forebyggelse og imødegåelse af voldelig ekstremisme resulterede i 2021 i afholdelse af seks workshops, hvor ca. 100 medlemmer af civilsamfunds-, ungdoms- og kvindeorganisationer, forskere, embedsmænd, skolelærere og religiøse ledere modtog træning i at bekæmpe voldelig ekstremisme.
- I 2021 startede et nyt engagement med tænketanken Sahan og IGAD om at monitorere brugen af improviserede eksplosiver i regionen og udvikle arbejdet med en regional strategi ift. improviserede eksplosiver.
- I 2021 fortsatte støtten til Eastern Africa Standby Force (EASF). Danmark har udsendt en civil og en politirådgiver. Prioriteterne i 2021 var træningen af EASF's operative hovedkvarter i integreret missionsplanlægning. Der er

etableret kapacitet til at indsætte både militær, politi og civile kontingenter i en konkret situation, for eksempel valgobservation, beskyttelse af civile, imødegåelse af væbnet konflikt eller truende folkemord.

- Via International Peace Support Training Centre (IPSTC) og British Peace Support Team (BPST) støttede programmet træningen af afrikanske soldater, politifolk og civile eksperter inden udsendelse til fredsbevarende

Danmark, en forbindelsesofficer ved den internationale maritime koalition, Combined Maritime Forces (CMF), hvilket var et strategisk løft for både Kenya og CMF. Den danske flådeofficer, sekunderet til den kenyanske flåde, har været central i denne indsats. Som den eneste ikke-kenyanske officer ved flådehovedkvarteret, bruges han flittigt af allierede i området.

Billede 6: Inspektion af Mogadishus nye hovedkvarter for det maritime politi, et større EUEDEL Somalia projekt. Foto: FSB'er Liaison Officer Alexander Borum.

missioner med fokus på sikkerhed i forbindelse med valghandlinger.

- Danmark videreførte i 2021 støtten til den kenyanske flåde med henblik på at styrke flådens evne til at sikre eget farvand, herunder bekæmpelse af pirateri og øvrig maritim kriminalitet fra f.eks. Al Shabaab. En markant styrkelse af flådens uddannelse forekom i 2021 med overdragelsen af en maritim brand- og redningsskole delfinansieret med Storbritannien. Danmark påbegyndte også støtte til træning af kenyanske maritime specialoperationsstyrker. Endelig fik Kenya, finansieret af

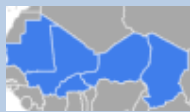
SAHEL

Fokus for den anden fase af Danmarks regionale program for fred og stabilisering i Sahel (2018-22) er at bidrage til stabilitet, retfærdighed og sikkerhed gennem fokus på konfliktforebyggelse, forsoning mellem forskellige samfund, demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren, respekt for menneskerettighederne og bekæmpelse af ekstremisme og organiseret kriminalitet. Konteksten var i 2021 svær at operere i og i forbindelse med en midtvejsevaluering blev det besluttet at forlænge programperioden frem til juni 2022. Forlængelsen skyldtes forsinkelser i implementeringen, som den fortsat forværrede

sikkerhedssituation i Sahel og den politisk ustabile situation i Mali, medførte.

SAHEL

Periode: 2018-2022

Samlet budget: 166,5 mio. kr., heraf 45 mio. kr. i bidrag fra Norge

Lande: Mali, Burkina Faso, Niger, Mauretanien, Chad, med særligt fokus på grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger

Overordnede indsatser: 6

Indsatserne omfatter:

- Støtte til organisationerne Search For Common Ground (SFCG) og Centre for Humanitarian Dialogue (CHD), der arbejder i grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger. CHD fokuserer på at opbygge lokalsamfundenes kapacitet til at håndtere lokale konflikter, eksempelvis konflikten om adgang til naturressourcer. I 2021 fortsatte CHD sin indsats for at udvikle netværk af lokale mæglere. 19 netværk, der havde bidraget til konfliktmægling mellem 38 lokalsamfund, var blevet etableret. Der blev også tilbudt lederuddannelse for mæglere for at styrke deres indsats i forbindelse med monitorering af løste konflikter. SFCG fokuserer fortsat på at opbygge kapaciteten hos lokale forsvars- og sikkerhedsstyrker, herunder deres relation til lokalbefolkningen, hvor målet er at opbygge tillid, bekæmpe ekstremisme og voldelige konflikter. I 2021 uddannede SFCG 77 forsvars- og sikkerhedsstyrker og 20 medlemmer af lokale freds- og sikkerhedskomiteer. SFCG gennemførte også 19 fælles civil-militære workshops med fokus på beskyttelse af civile.
- Støtte til samarbejde mellem civilsamfund, parlamentarikere og sikkerhedssektoren i Mali, Niger og Burkina Faso for at øge demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren og

skabe offentlig tillid til sikkerhedsaktørerne. Aktiviteterne gennemføres af Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF). I 2021 fortsatte DCAF med at udvikle et "Sahel-indeks" for god regeringsførelse med fokus på overensstemmelse mellem national lovgivning, politik og praksis samt ECOWAS' politiske rammer for sikkerhedssektorreform.

- Støtte til et regionalt FN-program gennem FN's agentur for narkotika og kriminalitet (UNODC), der søger at bekæmpe voldelig ekstremisme, organiseret kriminalitet, menneske-, våben- og narkotikahandel. I 2021 omfattede indsatsen opbygningen af en regional mekanisme for politisamarbejde, der skal styrke informationsudvekslingen mellem G5-landene (Tchad, Mali, Burkina Faso, Niger og Mauretanien). UNODC har også arbejdet for at styrke efterforskeres og anklagemyndigheders kapacitet til at behandle korruptionssager.
- Støtte til den regionale fælles G5-styrke med fokus på udvikling af værktøjer og metoder til at sikre, at styrken overholder menneskerettighederne og skaber tillid mellem soldater og lokalbefolkningen. I 2021 organiserede FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) et møde mellem G5 Sahel-landenes justitsministre om en trepartsaftale om retsligt samarbejde. OHCHR arbejder desuden på at tilrettelægge en kommunikationskampagne for at styrke fokus og handling på dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.
- Der blev i 2021 indgået ny aftale med Centre for Civilians in Conflict (CIVIC) om at styrke regeringerne i Sahels indsats for at forbedre beskyttelsen af civile. I 2021 støttede CIVIC udviklingen af en aftale med de nationale forsvarsstyrker for at fremme overvågningen af civile

ofre. Der blev også afholdt regionale møder om beskyttelse af civile og om integreringen af denne beskyttelse i operationer.

- Grundet kup i Mali i august 2020 blev Forsvarets og Hjemmeværnets fortsatte støtte til Malis nationalgarde i 2021 ikke genoptaget, hvilket ellers var planlagt ved årets start. Et nyt kup i maj 2021 og den forværrede politiske situation i Mali medførte yderligere udskydelse af muligheden for støtte til maliske sikkerhedsstyrker. Forsvaret og Hjemmeværnet havde i 2021 derfor kun kunne gennemføre planlægning af de militære bidrag til den kommende fase III af Sahel-programmet.
- Forsvaret havde i 2021 støttet Partnership for Actions in Western Africa (PAWA) med en dansk stabsofficer i Senegal. PAWA er et partnerskab mellem USA, Canada og 11 europæiske lande under fransk ledelse. Formålet er at koordinere aktiviteter i Vestafrika.

I FOKUS: DANMARK FINANSIERER FØRSTE FN-STUDIE OM PIRATERI I VESTAFRIKA

Pirateriet i Guineabugten er over det seneste årti blevet en væsentlig sikkerhedsudfordring for den internationale skibsfart i Vest- og Centralafrika.

Pirateriet har sin rod i det sydvestlige Nigeria, som er det såkaldte Nigerdelta. Deltaet er hjem for omtrent 30 mio. mennesker, som lever i udpræget fattigdom, arbejdsløshed og med kriminalitet og lovløshed som en del af hverdagen.

Danmark har en stærk tradition for at understøtte udviklingsindsatser med forskning. For at øge forståelsen af de foranderlige og komplekse årsager til pirateriet i Nigeria søsatte Danmark i 2020 et forskningsstudie i samarbejde med FN-agenturet for Narkotika og Kriminalitet, UNODC, og Københavns Universitets Center for Militære Studier.

Det étårige studie inkluderede feltarbejde i Nigerdeltaet og interviews med aktive pirater. Resultatet blev et unikt indblik i organiseringen af pirateri, de bagvedliggende årsager, og pirateriets udvikling.

Studiet fastslog med stor sikkerhed, at pirateriet i Guineabugten udspringer fra 4-6 nigerianske piratnetværk og følger en - omstændighederne taget i betragtning - velorganiseret struktur. Dette gælder særligt kidnapning af søfolk, hvor rapporten peger på, at gidslerne føres til Nigerdeltaet. Herfra indledes forhandlinger om løsesum, gidslernes adgang til mad, indkvartering og lægehjælp.

Særligt bemærkelsesværdigt var det, at den estimerede samlede løsesumbetaling for alle 112 gidsler løsladt i 2020 var på 4 mio. dollars. Dette tal skal sammenholdes med øvrige kriminelle aktiviteter i Nigeria, herunder smugling, menneske- og narkotikahandel, illegal olieraffinerings og olietyveri, som estimeret beløber sig til 14,3 mia. dollars samme år. Pirateri er således en nicheforretning i et land præget af stor usikkerhed og illegalitet.

Dette første FN-studie om pirateri i Vestafrika fik stor bevågenhed ved lanceringen. Studiet blev citeret i FN's Sikkerhedsråd, og har bidraget til de internationale bestræbelser for at bekæmpe maritim kriminalitet i Guineabugten.

Forsvaret benyttede studiet forud for udsendelsen af det danske fregatbidrag Esbern Snare til Guineabugten, og studiet har endvidere bidraget til formuleringen af det nye maritime freds- og stabiliseringsprogram i Guineabugten. Programmet udmøntes af fonden fra 2022 til 2026 i fem vestafrikanske lande med et særligt fokus på Nigeria.

Rapporten kan tilgås [her](#).

Billede 7: Ghana Navy Special Boat Squadron indsættelse fra helikopter under træning med Frømandskorpset i Ghana. Foto: Ghana Navy.

GUINEABUGTEN

Dansk skibsfart har betydelige kommercielle interesser i Guineabugten. Freds- og stabiliseringsprogrammet i Guineabugten har til formål at styrke regional maritim sikkerhed, der til stadighed er under pres.

I 2021 foregik det bl.a. ved kompetenceopbygning af specialstyrker, udvikling af maritime sikkerhedsstrategier, facilitering af dialog mellem myndigheder og rederier og undervisning af civile og militære myndighedspersoner med geografisk fokus på Nigeria og Ghana.

GUINEABUGTEN

Periode: 2019-2021

Samlet budget: 57,7 mio. kr.

Lande: Ghana, Nigeria og Vestafrika

Overordnede indsætter: 4

Verdensmål: 14, 16 & 17

Indsætserne omfatter:

- Indsætser i Ghana og Nigeria, der søgte at styrke lovgivning, kapacitetsopbygning af dommere, gennemførelse af testretssager om maritim kriminalitet samt træning af maritime enheder i bevissikring i samarbejde med FN's Agentur for Narkotika og Kriminalitet, (UNODC). Støtten har medvirket til, at Nigeria i 2021 gennemførte sin første domfældelse for pirateri. I Ghana blev en færdig piratlovgivning sendt til godkendelse i parlamentet.
- Fortsat udsendelse af en regional, maritim militærrådgiver til den danske ambassade i Abuja, Nigeria. Rådgiveren sikrer koordination mellem danske og internationale partnere.
- Frømandskorpset gennemførte intensiv kompetenceopbygning af den maritime specialstyrke i Ghana. Det inkluderede undervisning og træning i operationsplanlægning, krigens love, taktisk bevægelse, boarding af skibe, indsamling af bevismateriale og førstehjælp. Partnersamarbejdet har dannet grundlaget for de kommende fem år, hvor Frømandskorpset vil samarbejde med den ghanesiske flåde med henblik på at få opbygget Ghana Special Boat Squadron (SBS).
- Søværnet gennemførte et maritimt operationelt planlægningskursus i Ghana. Ti elever fra tre forskellige vestafrikanske kyststater deltog. Ligeledes deltog Søværnet i kapacitetsopbygningsøvelsen Grand African Nemo som undervisere i maritim billedopbygning i Ghana.
- Forsvarsakademiet afholdte en relations- og tillidsskabende workshop i Ghana med deltagere fra søfartsmyndigheder, maritime centre og rederier. Målet var at styrke samarbejdet mellem nationale og regionale maritime myndigheder, den maritime industri og relevante internationale aktører.
- Støtte til udvikling og implementering af maritime sikkerhedsstrategier i Ghana og Nigeria for at styrke de nationale rammer og imødegå maritim kriminalitet i Guineabugten. I 2021 blev der i Ghana vedtaget en harmoniseret procedure for samarbejde og koordination mellem samtlige maritime myndighedsudøvere.
- Center for Militære Studier ved Københavns Universitet forskede i samarbejde med UNODC i de underliggende strukturer, drivkræfter og operationsmønstre, der kendetegner pirateriet i Vestafrika med fokus på Nigeria. Studiet *Pirates of the Niger Delta* er det første FN-studie om pirateri i Vestafrika.
- Etablering af træningsfaciliteter i Ghana og Nigeria i perioden 2021-2022. To såkaldte VBSS-skoler (Visit, Board, Search, and Seizure) i Guineabugten blev

oprettet med henblik på at træne civile og maritime myndighedsudøvere i maritime operationer og inspektioner. Skolerne er regionale uddannelsesinstitutioner med undervisning på engelsk og fransk. Træningen har til formål at øge myndighedshåndhævelse og koordinationen til søs.

FONDENS ARBEJDE MED NI AF FN'S VERDENSMÅL

Fondens programmer og projekter bidrager til Danmarks samlede indsats for en række af Verdensmålene med særligt fokus på indsatser for fred og bæredygtig udvikling.

Hovedbidrag til Verdensmål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Fonden bidrager primært til Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner. I langt de fleste af fondens regionale programmer er kapacitetsopbygning i fokus. Gennem erfaringsoverdragelse, træning og rådgivning bidrog Danmark i 2021 til at opbygge stærke institutioner i bl.a. Irak, Etiopien, flere lande i Guineabugten og Ukraine. Gennem kontinuerlige bidrag til FN's arbejde med fred og sikkerhed støtter Danmark FN's globale og regionale fokus på konflikthåndtering, fredsopbygning og bæredygtig udvikling.

Yderligere bidrag

Fondens arbejde bidrager også til Verdensmålene 1, 2, 3, 5, 6, 8, 14 og 17 med sit fokus på at håndtere konflikt og styrke modstandskraften i skrøbelige kontekster. I denne årsrapport kan du læse mere om, hvordan fonden i 2021 satte fokus på arbejdet med kvinder, fred og sikkerhed, der understøtter Verdensmål 5 om kønnenes ligestilling. Gennem projektet Support to Syria Civil Defence støtter Danmark arbejdet for at sikre adgang til basale sundhedsydelser såsom graviditets- og fødselshjælp (Verdensmål 3). Denne indsats var særligt afgørende i indsatsen for at stabilisere samfund i Syrien.

FN'S FREDSOPBYGNINGS-FOND

FN's Fredsopbygningsfond (UN PBF) er et centralt instrument i styrkelsen af FN's freds- og sikkerhedsarbejde. UN PBF sikrer hurtig, fleksibel og risikovillig støtte til konfliktforebyggelse, stabilisering og fredsopbygning i skrøbelige lande og regioner. Danmark støtter i 2021-2023 UN PBF med i alt 150 mio. kr. UN PBF har ikke et specifikt geografisk fokus, men støtter projekter, der sammenkæder menneskerettigheds-, udviklings- og fredsindsatser, og er baseret på nationalt ejerskab. UN PBF's strategi for 2020-2024 fokuserer særligt på at styrke investering i forebyggelse gennem tre prioritetsvinduer: øget støtte til kvinder og unges deltagelse i fredsopbygning, til regionale projekter og til lande i transition.

I 2021 var UN PBF's indsatser fortsat påvirkede af pandemien, som forværrede politiske og sikkerhedsmæssige forhold i en række skrøbelige lande. En opfordring fra Generalsekretæren til donorer om at øge støtten til UN PBF resulterede i, at fonden kunne investere et rekordhøjt beløb på 200 mio. dollars i 32 lande i 2021. Knap 50% af UN PBF's støtte gik til projekter fokuserede på at styrke kvinder og unges rolle i fredsopbygning. Heraf gik over 50 mio. dollars til 38 projekter, der støttede kvinders deltagelse i politiske processer og fredsprocesser. Eksempelvis blev "Violence Observatory" lanceret for at monitorere vold mod kvindelige aktivister og journalister. I forbindelse med Liberias forestående valg i 2023 blev et flerårigt initiativ med henblik på at støtte kvinders valgdeltagelse og forebygge vold mod kvinder under valg lanceret. Ministerier, politiske partier, den nationale valgkommission, medier samt civilsamfund blev involveret i initiativet, der blev udført i samarbejde med UN Women.

Sahelregionen udgjorde en særlig regional prioritet for UN PBF i 2021. UN PBF støttede halvdelen af alle projekter under FN's Integrated Sahel Strategy (UNISS), bl.a. i Liptako-Gourma regionen, hvor støtte blev givet til etablering af civilsamfunds- og græsrodsorganisationer.

I 2021 gik 39% af investeringerne til at støtte overgange fra fredsbevarende indsatser til politiske og udviklingsorienterede aktiviteter i lande, hvor FN-missioner er ved at lukke ned eller har lukket ned inden for de seneste ti år. I Den Demokratiske Republik Congo, hvor FN's fredsbevarende stabiliseringsmission trak sig fra Kasai-provinsen, støttede UN PBF etableringen af en provinsiel sandheds- og forsoningskommission.

FN-PULJEN

FN-puljen støtter indsatser, der bidrager til at reformere og styrke FN's fredsbevarende arbejde. Puljen havde i perioden 2019-2021 fokus på fem tematiske prioritetsområder:

- 1) anvendelsen af teknologi i FN's fredsoperationer,
- 2) træning og uddannelse af de fredsbevarende styrker,
- 3) forbedret brug af efterretninger i FN's fredsoperationer,
- 4) bekæmpelse af improviserede sprængladninger (IED'er),
- 5) fremme af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.

Samtlige tematiske prioritetsområder blev videreført i 2021, og puljen fortsatte med ubrugte midler fra øvrige programmer til en samlet anvendt støtte på 14 mio. kr. i 2021.

I 2021 omfattede indsatserne:

- Støtte til fremme af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed. I 2021 støttede Danmark flere indsatser under denne prioritet: Elsie Initiativet, hvis formål er at forbedre kvinders deltagelse, muligheder og vilkår i FN's fredsbevarende missioner, FN's Senior Women Talent Pipeline, som er et karriereprogram for at fremme kvinders deltagelse i FN's missioner, samt Peace Operations Training Institute i udviklingen af en e-læringsplatform med kurser i bl.a. kvinder, fred og sikkerhed, og FN's strategiske kommunikationsenhed med en udstilling

om kvinders vigtige rolle i politiske fredsprocesser.

- Støtte til at øge sikkerheden for FN's fredsbevarende operationer og forbedre brugen af informations- og kommunikationsteknologi (ICT) med finansiering af træningsmateriale, herunder efterspurgte træningsdroner, samt opstilling af mobile træningsteam i FN's missionsområder.
- Støtte til imødegåelse af truslen fra improviserede sprængladninger (IED'er). I 2021 støttede FN-puljen bl.a. en uafhængig vurdering af FN's IED indsats, UNMAS' indsats mod improviserede miner i Afghanistan og UNODC's indsats i Yemen for at styrke den yemenitiske kystvagts kapacitet til at identificere og beslaglægge komponenter til at lave IED'er. I rammen af FN-puljen udsendte Forsvaret i 2021 tilsvarende to instruktørbidrag til FN's IED træning af lokale myndigheder i Sri Lanka og Seychellerne.

DANSK FOKUS PÅ FN-VETERANER

I 2021 støttede Danmark et FN-projekt, der havde til formål at kortlægge, hvor udbredt post-traumatisk stressyndrom (PTSD) er blandt veteraner fra FN-missioner fra hele verden. Udover finansiel støtte fra fonden stillede Danmark ekspertise fra Veteranceret og en seniorrådgiver til rådighed for studiet, der har udmøntet sig i en række anbefalinger til FN om det videre arbejde med udvikling af en tidssvarende og tilstrækkelig veteranpolitik. Projektet fortsattes i 2022, hvor studiets anbefalinger – med forbehold for medlemsstaternes godkendelse – forventes implementeret.

Billede 8: Danske soldater fra Forsvaret og Hjemmeværnet træner ukrainske soldater i rammen af den britiske operation OP ORBITAL, sommeren 2021. Foto: Hjemmeværnet.

I FOKUS: STØTTE TIL DE IRAKISKE MILITÆRE UDANNELSESINSTITUTIONER

Med midler fra fonden blev der i 2021 igangsat et pilotprojekt med fokus på rådgivning og kapacitetsopbygning af militære uddannelsesinstitutioner i Irak. Projektet ledes af Center for Stabiliseringsindsatser (CFS) ved Forsvarsakademiet (FAK), som i samarbejde med NATO Mission Iraq (NMI) og NATO's Defence Education Enhancement Programme (DEEP) har indledt et samarbejde med udvalgte militære forsknings- og uddannelsesinstitutioner i Irak. Målet med engagementet er at bidrage til vidensudveksling og styrke de irakiske militære uddannelser.

DEEP er et af NATO's kapacitetsopbygningsprogrammer med fokus på udvikling og opbygning af professionelle militære uddannelsesinstitutioner. Gennem fakultetsudvikling og pensumudvikling støtter programmet udviklingen af militære uddannelsesinstitutioner i 15 af NATO's partnerlande, herunder Irak. Det sker gennem rådgivning fra fagfolk og eksperter fra ca. 75 sikkerheds- og forsvarsinstitutioner i NATO's medlemslande og partnerlande.

I rammen af DEEP blev der indledt to projekter med uddannelsesinstitutioner under det irakiske forsvarsministerium. Det ene projekt drejer sig om et militærfagligt akademisk samarbejde mellem Forsvarsakademiet og det irakiske Security Studies and Research Centre (SSRC), hvor der primo 2021 blev etableret kontakt mellem de to institutioner. Herefter blev der skridtvis gennem regelmæssige online møder opbygget et samarbejde, som i 2021 resulterede i afholdelsen af to virtuelle seminarer samt et fysisk seminar i Bagdad med fokus på forskning inden for sikkerhedssektorreformer og bekæmpelse af terrorisme.

Ved seminarerne har eksperter fra de forskellige institutioner samt inviterede gæster holdt oplæg om relevante emner. De seneste to seminarer i 2021 resulterede i fælles skriftlige policy-briefinger, som adresserede udbyttet og anbefalingerne fra seminarerne.

Billede 9: Deltagerne ved workshop i forbindelse med konference imellem SSRC og FAK i december 2021. Foto: NMI.

Det andet projekt støtter det irakiske War College. I samarbejde med fagfolk fra allierede uddannelsesinstitutioner i bl.a. Canada og Rumænien blev der igangsat et arbejde med at støtte War College, som fokuserer på at udvikle pensum og undervisningsplaner inden for en række forskellige tematiske områder. For Forsvarsakademiets vedkommende blev der i 2021 primært fokuseret på udvikling af pensum inden for krisestyring, hvor der blev afholdt to workshops.

Billede 10: Oplæg i forbindelse med seminar imellem SSRC og FAK i december 2021. Foto: NMI.